

**Lausunto
18.10.2024**

Viite: Puolustusvaliokunta 18.10.202 / HE 109 /2024 vp / Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Yleistä

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto edellä mainituista asiasta.

Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristön epävakaa ja vaikeasti ennakoitava tilanne jatkuu edelleen Venäjän oikeudettoman hyökkäyksen Ukrainaun jatkuessa.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys on vahvistanut liittouman sotilaallista läsnäoloa ja turvallisuutta Itämeren alueella. Nato-jäsenyyden moniulotteiset ja konkreettiset vaikutukset näkyvät hiljalleen yhä enemmän Suomessa. Nato-jäsenyyden vahvistuessaakin päävastuu Suomen puolustuksesta on meillä itsellämme.

Suomen integroituminen Natoon on hyvässä vauhdissa, mutta prosessin loppuun saattaminen vie vielä vuosia. Edelleen on mm. päättämättä kuinka suurella panoksella osallistumme Naton valmiusjoukkoihin. Osallistuminen niin Naton komento- kuin joukkorakenteisiin vaatii suurta henkilöpanosta. Tulevia Nato-tehtäviä ei pystytä täyttämään pelkästään ammattisotilailla, vaan niihin tarvitaan myös merkittävä määrä reserviläisiä. Tämä korostuu erityisesti Naton joukkorakenteissa. Reserviläisten sitoutumisen, koulutuksen ja uusien tehtävien palvelusehtojen valmistelu on vielä alkutekijöissään.

Nato-jäsenyydenkin aikana tilanteessa Suomen on pidettävä huolta uskottavasta kansallisesta puolustuksestaan ja sen riittävästä resursoinnista 3. artiklan mukaisesti. Toimintaympäristön muutos edellyttää puolustuskyvyn vahvistamista sekä nopeaa lisäresursointia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoihin.

Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana jatkossakin. Suomen Reserviupseeriliiton lausunnossa keskitytään puolustusbudjettiin (Puolustusministeriön hallinnonalan pääluokka Pl. 27) ja siinäkin erityisesti reserviläisten osaamisen kehittämiseen ja vapaaehtoiseen maanpuolustukseen suunnattuihin määrärahoihin.

Merkittäville varustehankinnoilla (Laivue 2020 ja F-35-monitoimihävittäjähanke) korvataan lähivuosina poistuvat suorituskyvyt. Eduskunta on jo aikaisemmin hyväksynyt täysimääräisesti molempiin strategiaan suorituskykyhankkeisiin kohdennettavan lisärahoituksen. Tämä on ehdottoman tärkeää.

Toimintaympäristön vaikea ennakoitavuus edellyttää, että Puolustusvoimien toimintamenoihin, muihin puolustusmateriaalihankintoihin sekä sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenojen määrärahoihin, tehdään vakiintuneen käytännön mukaiset kustannustasotarkistukset.

**Lausunto
18.10.2024**

Reservin osaaminen, koulutus ja toimintakyky

Reservin koulutuksen pohjan luo puolustusvoimien järjestämät kertausharjoitukset ja vapaaehtoiset harjoitukset. Reservin sotilasosaamisen ja toimintakyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä on kertausharjoitusten ja vapaaehtoisten harjoitusten lisäksi tärkeä rooli Maanpuolustuskoulutus MPK sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksella sekä reserviläisten omaehtoisella toiminnalla. Järjestöillä on keskeinen rooli omaehtoisen harjoittelun edellytysten järjestämisessä, mm. ampumaharjoittelun ja kenttäkelpoisuutta tukevien tapahtumien säännönmukaisessa organisoinnissa. Reserviläisjärjestöjen (erityisesti Suomen Reserviupseeriliiton ja Reserviläisliiton ja näiden jäsenyhdistysten) ja reserviläisten omaehtoisella harjoittelulla on ratkaisevan tärkeä rooli mm. ampumataidon ja fyysisen toimintakyvyn sekä maanpuolustustahdon ylläpidossa. Järjestöjen toimintaan on mahdollista osallistua myös niiden reserviläisten, jotka eivät ole aktiivisessa kertausharjoituskierrossa tai jotka eivät ole tällä hetkellä sijoitettu poikkeusolojen organisaatioon.

Puolustusvoimien, MPK:n ja keskeisten maanpuolustusjärjestöjen yhdessä valmisteleva Reservin koulutuksen kehittämisohjelma (RESKESU) on hyvä pohja reservin toiminnan ja valmiuden kehittämiselle. Ohjelmassa määritellään eri tahojen roolit reservin toimintakyvyn ja koulutuksen kehittämisessä.

Reservin osaamisen ja toimintakyvyn varmistamiseksi on kaikkien edellä mainittujen toimijoiden eli Puolustusvoimien, Maanpuolustuskoulutus MPK:n ja reserviläisjärjestöjen toiminnan taloudelliset resurssit ehdottomasti varmistettava. Järjestörahoituksella saadaan poikkeuksellinen hyvä vastine euroa kohden, koska tällöin pystytään hyödyntämään reserviläisten vapaaehtoisuutta täysimääräisesti.

Reservin ja vapaaehtoisen koulutuksen rooli korostuu paikallisjoukkojen toiminnassa, jota kehitetään määrätietoisesti lähivuosina. Näihin joukkoihin henkilöitä sijoitettaessa tulee huomioida nykyistäkin paremmin reserviläisten vapaaehtoisessa maanpuolustuskoulutuksessa ja -työssä osoitettu osaaminen ja aktiivisuus.

Kertausharjoitukset

Puolustusbudjetin selitysosasta selviää, että ensi vuonna kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrässä tavoitteena on 26.000 reserviläistä. Kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrää ollaan pienentämässä parin viime vuoden toteutumasta merkittävästi.

Ensi vuonna kertausharjoituksissa koulutettujen reserviläisten määrä on vain 26.000 reserviläistä eli 10,0 % sodan ajan joukkoihin sijoitetuista reserviläistä. Kyseessä on ehdottomasti liian pieni määrä, sekä yleiseen turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen kuin myös koronaepidemian aiheuttamaan kertausharjoitusvelkaan nähden. Erittäin huolestuttavaa ovat kentältä saadut tiedot, että erityisesti paikallisjoukkojen harjoitusten määrä on jo vähentynyt parin vuoden takaisesta tilanteesta.

Yhteiskunnallisesti katsoen kertausharjoitukset eivät ainoastaan ylläpidä joukkojen valmiutta, vaan ne vahvistavat myös kansalaisten luottamusta kansalliseen ja alueelliseen turvallisuuteen. Reserviläisten säännöllinen harjoittaminen tukee kriisien ennaltaehkäisyä ja mahdollistaa tehokkaan ja nopean reagoinnin erilaisiin yhteiskunnallisiin uhkiin.

**Lausunto
18.10.2024**

Budjettiesityksen pienenevät kertausharjoitusmäärät ovat jyrkässä ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jossa todetaan, että hallituskaudella reservin kertausharjoitusten määrä pidetään toimintaympäristön vaatimusten edellyttämällä tasolla.

Sodan ajan joukkojen toimintakyvyn ja reserviläisten osaamisen varmistamiseksi ehdottomana vähimmäisvaatimuksena on kertausharjoitusmäärien pitäminen 30.000 reserviläisen vuositasolla.

Kertausharjoitusmäärien kasvattaminen lyhyellä aikavälillä on erittäin vaikeaa mm. Puolustusvoimien tiukan henkilöstötilanteen takia. Reserviläisten osaamisen ja vastuiden lisäämisellä kertausharjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa voidaan kuitenkin pienentää harjoitusmäärän lisääntymisestä aiheutuvaa palkattujen sotilaiden työmäärän kasvua.

Reserviläisten osaamisen nykyistä parempi hyödyntäminen kertausharjoituksia ja vapaaehtoisia harjoituksia suunniteltaessa ja niitä toteuttaessa siis mahdollistaa nykyistä suurempien vapaaehtoisia- ja kertausharjoitusmäärien toteuttamisen varsin pienillä taloudellisilla lisäpanostuksilla. Tämän toteuttamiseksi suunnitteilla olevat toimenpiteet asevelvollisten joustavamman käytön mahdollistamiseksi on toteutettava pikaisesti.

Vapaaehtoinen maanpuolustus

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen rooli korostuu edelleen lähivuosina. Ukrainan tapahtumien seurauksena kiinnostus vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan on lisääntynyt voimakkaasti. Tämä on konkretisoitunut jäsenmäärien ja mm. ampumatoiminnan kysynnän merkittävänä kasvuna. Järjestöillä on useita mm. reservin toimintakyvyn kehittämiseen sekä maanpuolustustahdon ylläpitoon liittyviä tehtäviä.

Ensi vuodelle budjetoitu 8.915 miljoonaa euroa on 880.000 euroa pienempi kuin tämän vuoden määräraha. edellä mainitun korotuksen jälkeen. Esitys on kestävä ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen merkittävästi kasvaneiden vastuiden ja toimintamäärien takia. Pääosa määrärahasta ja myös korotuksesta suunnattiin MPK:lle, mutta myös PLM:ltä tukea saavien maanpuolustusjärjestöjen (RUL, Reserviläisliitto RES, Naisten Valmiusliitto NVL, Maanpuolustuskiltojen liitto MPKL) valtion tukiin tehtiin korotus (32.000 € / järjestö → 82.000 € / järjestö).

Kuluvan vuoden aikana mainittuihin järjestöihin on liittynyt useita tuhansia uusia jäseniä. Vuosittain järjestettävien ampuma- ja liikunta tapahtumien lukumäärä pelkästään RUL:lla on yli 4000 ja osanottajamäärät näissä kymmeniätuhansia. Nato-jäsenyys lisää RUL:n kohdalla tarpeen kansainvälisen toiminnan kehittämiseen, erityisesti Nato-maiden reservien välillä. Suomi (RUL) on elokuussa 2024 aloittanut työskentelyn Naton reserviupseerijärjestö CIOR:n puheenjohtajatiimissä yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa. Puheenjohtajakausi on kaksivuotinen.

Maanpuolustusjärjestöille osoitetun tuen määrä on tärkeä pitää vähintäänkin nykyisellä tasolla (82.000 € / järjestö). Nykyisellä tukitasolla erityisenä huolena on se, kuinka voidaan varmistaa paikalliselle ja maakunnalliselle reserviläistoiminnalle ja -koulutukselle riittävä taloudellinen tuki. **Esitämme, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen määrärahat pidetään vähintään tämän vuoden tasolla.**

**Lausunto
18.10.2024**

Ampumatoiminnan varmistaminen

Reservin ampumataidon ylläpito ja kehittäminen on pitkälti reservin omaehtoisen toiminnan varassa. Ampumatoiminta on yksi aktiivisimmista vapaaehtoisen maanpuolustuksen toiminnoista. Ampumatoiminnan aktiivisuudesta esimerkiksi RUL:n ja RES:n yhteisen Tulta toukokuussa -haastekampanjan aikana tämän vuoden toukokuussa ammuttiin liki miljoona laukausta.

Reservin ampumatoiminnan turvaamisen kannalta toivottavasti väliaikaista patruunapulaa kriittisempi asia on koko maan kattavan ampumarataverkoston kehittäminen tai vähintään nykyisen verkoston ylläpito. Ampumaratojen jatkuvasti kiristynvä ympäristölainsäädäntö ja -ohjeistus uhkaavat vakavasti ampumarataverkostoamme.

Hallitusohjelmassa mainittu, että se vaikuttaa EU:n lyijynkäyttökiellon (osana REACH-asetusta) valmisteluihin siten, ettei se haittaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä. On ehdottoman tärkeää, että vapaaehtoinen maanpuolustus ja reserviläisten ampumatoiminta rajataan kiellon soveltamisalan ulkopuolelle. Käytännössä tämä tarkoittaa ampumaratojen saamista pois rajoituksen piiristä.

Hallitusohjelmassa mainitaan lisäksi, että hallitus turvaa Suomen ampumaratojen toiminnan ja edistää uusien ampumaratojen perustamista ottaen huomioon alueellisen tarpeen ja arvioiden mahdolliset lain-säädäntötarpeet huomioiden keskeisten maanpuolustus-, reserviläis-, ampumaurheilu-, ja metsästysjärjestöjen sekä viranomaisien tarpeet.

Tavoitteena olevaan 1.000 ulkoampumaradan määrään tarvitaan merkittäviä, pitkäkestoisia taloudellisia panostuksia. Nyt Suomessa on noin 670 toimivaa ulkoampumarataa. Maanpuolustuksen kannalta tärkeää on saada kivääri- ja toiminnallisten ratojen verkosto kattamaan koko maan.

Nykyisen ampumarataverkoston ylläpitäminen ja ratojen lisääminen on käytännössä mahdotonta, ellei ratojen ympäristölupaprosesseja ja -lupakäytäntöjä järkeistettä merkittävästi. Esitys ampumaratojen koko luvitusprosessin siirtämisestä sisäasiainministeriölle on kannatettava.

Ampumista harrastavien järjestöjen yhteiselle ympäristölupahankkeelle on varmistettava riittävät, vähintään koko vaalikauden kestävä rahoitus. Hankkeen johto-organisaationa on toiminut Suomen Ampumaurheiluliitto.

RUL toivoo myös, että hallitusohjelmassa mainitusta selvityksestä sotilaskäyttöön soveltuvien varusteiden, tarvikkeiden ja aseiden verovähennysoikeuden luomisesta, siltä osin kuin ne soveltuvat kriisiajan käyttöön ja ovat yhteensopivia Puolustusvoimien tai MPK:n järjestämän maanpuolustuskoulutuksen vaatimusten kanssa, etenisi konkreettisiin päätöksiin pikaisesti.

Henkilöresurssit

RUL on huolissaan Puolustusvoimien henkilöstön määrästä ja henkilöstön jaksamisesta. Jatkuvasti lisääntyvät ja osittain uudet tehtävät vaativat Puolustusvoimien henkilöstömäärän lisäämistä. Henkilöstön määrän lisäksi on tärkeää varmistaa palkatun henkilöstön osaaminen ja

**Lausunto
18.10.2024**

työssä jaksaminen. Nato-jäsenyys vaatii myös resursseja, joista ehkä merkittävin on jäsenyyden vaatimat lisäpanostukset henkilöstöön. Erityisesti Naton valmiusjoukkojen kokoonpanoihin tullaan sijoittamaan runsaasti reserviläisiä. Palveluksen, koulutuksen ja varallaolon taloudelliset ja toiminnalliset ehdot on selvitettävä pikaisesti.

Hallinnonalan henkilötyövuosimäärä kasvaa budjettiesityksen mukaan noin reilulla sadalla henkilötyövuodella vuoteen 2024. RUL pitää Puolustusvoimien henkilöstömäärän kasvattamista ehdottoman tärkeänä.

Pidemmällä aikajänteellä Puolustusvoimien henkilöstöpulaan tulee vastata myös lisäämällä ammattisotilaiden koulutusmääriä sekä vastuuttamalla sodan ajan joukkoihin sijoitettuja reservin johtajia nykyistä enemmän omien joukkojensa koulutukseen.

Henkilöstömenojen kasvua voidaan siis pieneltä osin rajoittaa lisäämällä osaavien ja motivoituneiden reserviläisten käyttöä Puolustusvoimien kertaus- ja vapaaehtoisten harjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä järjeistämällä Puolustusvoimien ja MPK:n osittain epätarkoituksenmukaista ohjeistusta. Tämä vaatii edelleen vapaaehtoisen maanpuolustuksen lain ja ampuma-aselain sekä niihin liittyvien asetusten tarkistamista.

Kokonaisturvallisuus on yhteinen asia, tarvitaan osaamis- ja varaamisrekisteri

Nykyiset uhkat ja kriisit kohdistuvat koko yhteiskuntaan. Aktiivinen kansalainen on usein mukana monen eri tahon toiminnassa. Häiriö- ja poikkeusoloissa eri tahoilla on tarve varmistaa oma toimintansa varaamalla riittävät henkilöresurssit omaan käyttöönsä. Poikkeusolovaroituksia on asevelvollisrekisterin lisäksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla, kunnissa, pelastuslaitoksilla ja yrityksillä.

Kaikkien hallinnonalojen yhteinen ja kaikkia maanpuolustusvelvollisia koskevan henkilöstön osaamis- ja varaamisrekisteri häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tarvittavaa henkilöstöä varten olisi konkreettinen askel koko yhteiskunnan varautumisen edistämiseksi ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistamiseksi. **RUL esittää, että pikaisesti käynnistetään selvitystyö edellä mainitun osaamis- ja varaamisrekisterin mahdollistamiseksi, hallitusohjelmassa mainittujen linjausten mukaisesti.**

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Aaro Mäkelä
Puheenjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
aaro.makela@rul.fi
Puh. 050 540 5416

Janne Kosonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
janne.kosonen@rul.fi
Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 300 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.